

TERVEYDENHUOLLON XVII VALTAKUNNALLISET

ATK-PÄIVÄT 1991

HOTELLI RANTASIPI, HYVINKÄÄ

28.-29.5.1991

Mitä OVT tarkoittaa ja edellyttää

Atk-pääsuunnittelija Jaakko Pukkila
Oulun yliopistollinen keskussairaala

Terveysthuollon atk-päivät 1991
 Hotelli Rantasipi, Hyvinkää
 28.-29.5.1991

Atk-pääsuunnittelija Jaakko Pukkila

Mitä OVT tarkoittaa ja edellyttää

1. OVT = EDI

OVT (Organisaatioiden välinen tiedonsiirto) tarkoittaa englanninkielessä lyhennettä EDI (Electronic Data Interchange). Englanninkielinen vastine lienee kuvaavampi, sillä se paljastaa OVT:n sisällöksi elektronisen (siis paperittoman) tiedonsiirron.

Edellämämainitun lisäksi OVT sisältää suomalaisen mallin, jonka mukaan uusia OVT -suosituksia voidaan kehittää. Suomalainen OVT noudattaa ja täydentää kansainvälistä EDI -suositusta.

Yksittäinen OVT -järjestelmä, esim. laboratoriolähetteet, sisältää aina periaatteessa kolme eri osaa: lähetettävän tiedon tietosisällön, esitystavan (EDIFACT) sekä varsinaisen kuljetuksen.

1.1 Tietosisältö

Kaikki OVT -suositukset ovat joukko sovittuja ja hyväksytyjä standardeja. Niinpä jokaisesta OVT -suosituksesta on olemassa tarkka järjestelmän sisältämien tietojen määrittely (tietosisältö).

Koska OVT -toiminta edellyttää suorastaan pikkutarkkaa tietojen määrittelyä, on yleisimmät OVT -sovellutukset löydettävissä tavaran tilauksen ja laskutuksen piiristä, joissa tiedot entuudestaan on tarkasti kooditettu ja yleensä vain numeerista tietoa.

1.2 Esitystapa

Tietosisältö kuvataan määrämuotoisina sanomina käyttäen hyväksi EDIFACT -standardia. Lyhyesti sanottuna tiedot varustetaan sovituille tunnuksilla, joista osa on kansainvälisiä, osa kansallisia sekä loput systeemikohtaisia.

1.3 Kuljetus

Koodatut sanomat lähetetään organisaatiosta toiseen käyttäen eri palveluverkkoja, teleteksiä, X.25 -verkkoa, puhelinverkkoa ja jatkossa uudempiä standardiratkaisuja kuten X.400.

2. OVT = PMT ?

2.1 Perusedellytykset

Koska kyseessä on elektroninen tiedonsiirto, tarvitaan kalustoa, jolla tietoja voidaan tallentaa, muokata, lähettää, vastaanottaa ja tulostaa.

Kaluston lisäksi tarvitaan ohjelmistoja, joilla toiminnot voidaan hoitaa. Ohjelmistoja tarvitaan kahta lajia: organisaation omat ohjelmat, joilla ylläpidetään käyttäjän omia toimintoja sekä "valmisohjelmisto", jolla OVT -osuus hoidetaan.

Toisin sanoen OVT -toiminnassa käyttäjä edelleenkin huolehtii omista sisäisistä järjestelmistään kuten ennenkin, mutta liikennöintiin hankintaan OVT -osuus. Lisäksi voidaan joutua investoimaan ohjelmistoon, joka välittää tietoa perusjärjestelmästä OVT:hen ja päinvastoin.

2.2 Määrällinen ja laadullinen edellytys

On tietenkin selvää, että muutaman tapauksen takia ei erillistä OVT -järjestelmää ei kannata hankkia, vaan kyseessä tulisi olla massasiirtojen, jolloin suuria määriä (erilaisiakin) tietoja siirretään OVT:n avulla.

Laadullisena edellytyksenä voitaisiin pitää, että organisaation käytössä on jo muutakin automatiikkaa, johon OVT -teknikkaa sitten sovelletaan. OVT -sovellutus yksin ei ole mielekäs ratkaisu, tuskin sellaista voisi edes yksinomaan rakentaakaan.

2.3 Seurustelukumppani

OVT -toimintaa ei voi harrastaa yksin, vaan pitää olla yhteistyökumppani, jolle lähettää tietoja ja jolta voidaan vastaanottaa tietoja. Kahden organisaation välillä on siten oltava sopimus yhteisistä OVT -hankkeista, jolloin sovitaan, mitä OVT -sovellutuksia käytetään, milloin käytetään, minkälaisilla kuljetusreiteillä, millä kustannuksilla, jne. Asioista tulee sopia hyvän tavan mukaisesti hyvissä ajoin etukäteen.

2.4 Varmistukset

Käytännön OVT -sovellutukset ovat osoittaneet, että nykyiset siirtotieratkaisut ovat ainakin osittain epäluotettavia. Tämän vuoksi on OVT -siirto-ohjelmistoihin suositeltavaa (ja melkein välttämätöntä) lisätä seurantakerros, jossa seurataan OVT -liikenteen tapahtumien perille menoa.

Tästä lisäkerroksesta ei ole sinänsä haittaa tai edes hidastusta toiminnalle, kun automatiikka on hoidettu oikein. Sillä saavutetaan vain hyvin suuri varmuus järjestelmän oikeasta toiminnasta.

2.5 Järkevään työnjakoon

Pienille organisaatioille, esim. terveyskeskuksille, on OVT -järjestelmän hankinta suhteellisen arvokasta, vaikka ohjelmistot hankittaisiin mikrotietokoneeseen. Toisaalta OVT -liikenne esim. kaikista terveydenhuollon yksiköistä

kaikkiin terveydenhuollon yksiköihin muodostaa melko kirjavan verkoston.

Asialle voisi olla eduksi, jos voitaisiin perustaa alueellisia "keskuksia", joiden kautta liikennöinti tapahtuu, jolloin valtakunnallinen liikenne yksinkertaistuu ja selkeytyy. Esimerkiksi keskussairaala voisi olla tällainen alueellinen solmu, joka huolehtisi oman alueensa sisäisestä liikenteestä joko omilla tai valmiilla OVT -ohjelmistoilla.

Kun jokainen "keskus" ainakin ensi alkuun olisi itsenäinen toiminta-alue, voitaisiin siellä OVT -liikenteseen liittyvät ongelmat ratkaista alueen kannalta parhaalla mahdollisella tavalla niin koulutuksen, taloudellisuuden kuin tarkoituksenmukaisuudenkin kannalta.